

Chrámový koncert: Kyas, Bernáth, MacMillan, Pärt

Letošní chrámový koncert Ensemble Opera Diversa měl uvést výjimečné oratorium *Stabat Mater* pro soprán, bas, velký a malý sbor, komorní orchestr a varhany Ondřeje Kyase, z hlediska bezpečnosti i zodpovědnosti však nahrazujeme produkci díla s velkým provozovacím aparátem čistě instrumentálním programem. Nový program uvede v české premiéře MacMillanův koncert pro trubku a smyčce *Seraph* s **Vítem Otáhal**em jako sólistou a sugestivní skladbu **Arvo Pärta** *Festina lente* s **Dominikou Kvardov**ou na harfu. Program je doplněn o díla pro smyčcový orchestr **Ondřeje Kyase** a **Ľuboše Bernátha** s českou premiérou zřídka uváděné *Summy* Arvo Pärta.

Program otevírá prolog v podobě *Introitu* (2013) Ondřeje Kyase, připomínající vzdušný chrámový prostor rozzářený paprsky světla. Následující instrumentální moteto Ľuboše Bernátha *Lauda sion* vychází hudebně ze stejnojmenné mše Giovanni Pierluigi da Palestriny a zkoumá vztah instrumentální a vokální formy. Tento vztah tematizuje také čtvrtá skladba, *Summa* Arvo Pärta. Křesťanské *Vyznání víry* (*Credo*) je nejdelším zpívaným textem mše. Obsahuje v sobě vše podstatné, shrnutí křesťanské nauky, proto bývá nazýváno také jako *summa*. Pärtova *Summa* existuje v různých verzích, ale podstatný je samotný princip zhudebněného textu *Vyznání*. Ten je samozřejmě slyšitelný jen ve vokální verzi, ale instrumentální verze zpívá rovněž – slova v sobě nese jako otisk. Jejich přítomnost je pro toho, kdo chce slyšet, velmi intenzivní. Druhá skladba programu od Arvo Pärta *Festina lente* odkazuje na úsloví „spěchej pomalu“, a to jak svým poslestvím, které posluchači předává, tak svou formou. Smyčce jsou ve skladbě rozděleny do tří skupin, z nichž každá hraje totožnou melodii, avšak v rozdílném tempu. Název závěrečné skladby pro trubku a smyčce Jamese Macmillana *Seraph* znamená nebeskou bytost nebo anděla, který je tradičně spojován s trumpetami.

20. října 2020, 20.00, kostel sv. Augustina na Kraví hoře, Brno

Tisková zpráva 6. 10. 2020, Brno

PROGRAM

Ondřej Kyas: *Introitus* pro smyčce (2013) 7'

Arvo Pärt: *Festina lente* pro harfu a smyčce (1986/1990) 7'

Ľuboš Bernáth: *Lauda Sion. Motetus instrumentalis* pro smyčce (2015) 12'

Arvo Pärt: *Summa* pro smyčcový orchestr (1977/1991) 6' ČESKÁ PREMIÉRA

James MacMillan: *Seraph* pro trubku a smyčce (2010) 15' ČESKÁ PREMIÉRA

OBSAZENÍ

Dominika Kvardová, harfa

Vít Otáhal, trubka

orchestr **Ensemble Opera Diversa**, vedoucí **Jan Bělohlávek**

diriguje **Gabriela Tardonová**

Introitus by se dal charakterizovať ako ďalší pokus o to, aby zvuk začal zářit svým vlastním světlem, podobně jako září postavy světců na středověkých obrazech, a aby toto rozzářenění trvalo a šířilo se dál. Objeví se i bolest – bolest z nemožnosti dosažení ideálu?

– Ondřej Kyas

Táto skladba znamená v mojej tvorbe istý kompozičný zlom. Je výsledkom mojich najnovších úvah o syntéze inštrumentálnej a vokálnej hudby v novej podobe, ktorá je inšpirovaná starou, predovšetkým renesančnou hudbou a hudbou ešte starších období, teda obdobím *ars nova* a *ars antiqua*. Napriek tomu, že už dlhší čas pracujem s archetypálnymi materiálmi, čisto inštrumentálna tvorba je v poslednom mojom tvorivom období skôr výnimočná. Ambíciou tohto novovznikajúceho voľného cyklu inštrumentálnych motet bude okrem spomínanej syntézy aj snaha o istú očistu, vnútornú archetypálnu duchovnosť, možno až transcendentné spojenie s Bohom, resp. autorské hľadanie novej kvality intimity.

Kostrou skladby je akýsi *cantus firmus*, ktorý vychádza z rovnomennej omše renesančného génia G. Pierluigi da Palestrinu a prechádza skladbou v rôznych podobách, formách a transformáciách. Skladba zároveň prináša celú škálu charakterových zlomov, nových situácií a afektov, s ktorými sa môžeme bežne stretnúť napríklad v tvorbe ranobarokových majstrov. Skladba je venovaná mojim najdrahším – Carle, Emmke, Adamovi a Gabike, premiérovu odznela na festivale Melos-etos 2015, interpretácia: Solamente naturali (umelecký vedúci: Miloš Valent), dirigoval Peter Vrábek.

– Luboš Bernáth

Seraph is a concertino for trumpet and strings, containing three short movements. The first movement is fast and based on two main ideas. Firstly, we hear brusque, angular chords accompanying a jaunty trumpet melody which contains dotted rhythms, running semiquavers and fast repeated notes. The second idea is more lyrical, incorporating rising 4ths and falling 3rds.

The second movement, an *Adagio*, has its leading cantabile melodic material on solo violin or tutti strings, while the solo trumpet seems to ruminate introspectively with oppositional and contrary lines. The movement subsides in a *quasi*-improvisatory duet between solo trumpet and violin.

The last movement, *marcato e ritmico*, is based on a closely worked canonic idea, which first appears on low strings, giving a somewhat 'ungainly' sensation at the outset, and a more fulsome arching melody marked *cantabile e sonore*. The trumpet part is peppered with little military fanfares. Eventually the music settles down to a cadenza-like passage, where the soloist is accompanied by *tremolando* strings, before the principal canonic theme is recapitulated on the violins and violas.

A *seraph* is a celestial being or angel, usually and traditionally associated with trumpets. This work is dedicated to Alison Balsom.

– James MacMillan

Ensemble Opera Diversa je nezávislý soubor profesionálních hudebníků a zpěváků, kteří se soustředí na objevené hudební a divadelní programy. Vedle klasické tvorby je jádrem činnosti původní komorní hudba a opery z dílny Ondřeje Kyase a Pavla Drábka. Od počátků (1999) se ze souboru vyvinula hudební společnost, která uskutečňuje kolem dvaceti vystoupení a představení ročně. Na svém kontě má několik celovečerních oper, dvě desítky autorských minioper, desítku původních orchestrálních skladeb a velké množství klasického repertoáru.

Komorní orchestr vznikl v roce 2005, od počátku jej vede **Jan Bělohlávek**. Ensemble Opera Diversa uvádí ve vlastní produkci obvykle tři až pět tematických koncertních projektů. Jednotlivé programy propojují tvorbu 20. století se skladbami soudobými, především díly kmenového autora Ensemble Opera Diversa Ondřeje Kyase a spřízněných autorů. Ve smyslu hledání a formulace vlastní poetiky soubor usiluje o vytváření posluchačsky objevených programů – nepřináší banální nebo notoricky známé kusy, vyhýbá se ale i úzkému vřazení do proudu soudobé vážné hudby. Svou dramaturgií i interpretačním nasazením usiluje o dialog s otevřeným posluchačem.

www.operadiversa.cz
www.facebook.com/operadiversa

Vstupenky jsou k dostání před začátkem akce (150,- základní / 80,- snížené / 50,- studenti hudebních škol), rezervace možné na ensemble@operadiversa.cz

Předprodej vstupenek probíhá na Goout.net.

Kontakt:
Jiří Čevela
produkce Ensemble Opera Diversa
mobil: +420 774 524 962
e-mail: cevela.jirka@seznam.cz